

گرد پیری بر چهره ایران ۱۴۳۰

براساس آخرین آمارهای سازمان ملل در سال گذشته میلادی، ۹۶۰ میلیون نفر معادل ۱۳ درصد از ساکنان کره زمین از ۶۰ سالگی عبور کرده‌اند، جمعیتی که سالانه ۳ درصد به تعداد آنها افزوده می‌شود؛ این رقم در ایران حدود پنج درصد از جمعیت است و براساس پیش‌بینی برخی جمعیت‌شناسان تا سال ۱۴۳۰، سهم ۲۴ درصدی از کل جمعیت کشورمان را به خود اختصاص خواهند داد.

براساس آخرین آمارهای سازمان ملل در سال گذشته میلادی، ۹۶۰ میلیون نفر معادل ۱۳ درصد از ساکنان کره زمین از ۶۰ سالگی عبور کرده‌اند؛ جمعیتی که سالانه ۳ درصد به تعداد آنها افزوده می‌شود؛ این رقم در ایران حدود پنج درصد از جمعیت است و براساس پیش‌بینی برخی جمعیت‌شناسان تا سال ۱۴۳۰، سهم ۲۴ درصدی از کل جمعیت کشورمان را به خود اختصاص خواهند داد.

به گزارش ایسنا، نسبت درصد جمعیت سالمندان در کشورهای اروپایی بیش از سایر نقاط جهان است، به طوری که در اروپا ۲۵ درصد از جمعیت را سالمندان تشکیل می‌دهند. افزایش جمعیت سالمندان تا جایی پیش خواهد رفت که بر اساس گزارش‌های سازمان ملل تا سال ۲۰۵۰ تمامی نقاط جهان به جز آفریقا حدود یک چهارم یا بیشترشان را سالمندان تشکیل می‌دهند. پیش‌بینی می‌شود شمار سالمندان تا سال ۲۰۳۰ به ۱.۴ میلیارد، تا ۲۰۵۰، ۲.۱ میلیارد و تا سال ۲۱۰۰، به ۳.۱ میلیارد نفر برسد.

اگرچه ایران در بازه زمانی موسوم به «پنجره جمعیتی» قرار دارد اما از این تحول جمعیتی مستثنی نخواهد بود، چراکه حتی در صورت حفظ میزان مولید در کشور، این گروه جمعیتی به دوران سالمندی رسیده و نیازمند دریافت خدمات اجتماعی ویژه‌ای هستند.

به بهانه ۹ مهر ماه «روز جهانی سالمندان» به بررسی ویژگی‌های جمعیتی این گروه در ایران و بررسی وضعیت شاخص‌های اجتماعی آنان در گفت‌وگویی با شهلا کاظمی پور، استاد دانشگاه و جمعیت‌شناس پرداختیم که مشروح آن را در ادامه می‌خوانید:

میزان مولید فعلا در کشور بالاست

کاظمی پور با بیان اینکه بعد از انقلاب اسلامی، قاعده هرم سنی در کشور ما وسیع بوده است گفت: در آن زمان سالانه در کشور بیش از دو میلیون کودک متولد می‌شدند و حدود ۴۰۰ هزار نفر فوت می‌کردند. با تقسیم بندی جمعیت به سه گروه سنی ۰ تا ۱۴ سال، ۱۵ تا ۶۴ سال و ۶۵ سال به بالا می‌توان گفت در سال ۱۳۶۵، ۴۶ درصد جمعیت ایران زیر ۱۵ سال سن داشتند. همچنین ۵۱ درصد از جمعیت ایران ۱۵ تا ۶۴ سال بودند و تنها ۳ درصد از جمعیت در سن ۶۵ سال به بالا و سالخوردگی قرار داشتند اما بعد از سال ۱۳۶۷ که بتدریج میزان باروری در کشور کنترل شد، قاعده هرم سنی جمعیت نیز جمع‌تر شده است.

وی افزود: در سال ۱۳۹۵، ۲۳ درصد جمعیت ایران زیر ۱۵ سال سن داشتند و جمعیت ۱۵ تا ۶۴ ساله در کشور به ۷۱ درصد رسیدند. همچنین حدود ۶ درصد از جمعیت ایران بالای ۶۵ سال سن داشتند. این آمارها نشان می‌دهد که قاعده هرم سنی جمعیت در کشور جمع شده و میزان باروری رو به کاهش است اما هنوز میزان مرگ و میر با مولید مساوی نشده است.

این جمعیت‌شناس با بیان اینکه در سال گذشته بیش از یک میلیون و ۵۰۰ هزار تولد و حدود ۴۰۰ هزار مرگ اتفاق افتاده است اظهار کرد: زمانی که باروری کاهش می‌یابد از جمعیت جوانان به تدریج کاسته می‌شود اما در ایران و در حال حاضر در مرحله پنجره جمعیتی قرار داریم، به طوری که بیشترین سهم جمعیت در گروه سنی ۱۵ تا ۶۴ سال سن قرار دارند. به دلیل حضور این پنجره جمعیتی، میزان مولید در کشور بالاست، اما به تدریج زمانی که سهم بالای جوانان واقع در سن باروری رو به پیری حرکت کند میزان مولید نیز کاهش می‌یابد و در عمل جمعیت فعال نیز به سمت سالخوردگی حرکت می‌کند.

پیش‌بینی برابری مولید و مرگ و میر در کشور تا سال ۱۴۳۰ رشد سه برابری جمعیت سالمندان

کاظمی&ZWNJ؛ پور با بیان این که پیش&ZWNJ؛ بینی می&ZWNJ؛ شود تا سال ۱۴۳۰ میزان مرگ و میر و موالید در کشور برابر شده و رشد جمعیت به صفر درصد برسد، تصریح کرد: در حال حاضر حدود ۶ درصد از جمعیت کشور ۶۵ سال به بالا سن دارد اما این میزان در سال ۱۴۳۰ به ۲۰ درصد جمعیت می&ZWNJ؛ رسد و به عبارت دیگر رشد سه برابری می&ZWNJ؛ یابد. در حال حاضر نیز همین جمعیت ۶ درصدی با مشکلات زیاد رفاهی بهداشتی و ... روبه&ZWNJ؛ رو هستند که باید به آنها رسیدگی شود.

۵ میلیون ایرانی بالای ۶۵ سال سن دارند
۴۵ درصد بی سوادان ۶۰ سال به بالا هستند

این استاد دانشگاه با بیان اینکه در حال حاضر حدود ۵ میلیون نفر از جمعیت ایران ۶۵ سال به بالا و هفت میلیون نفر نیز ۶۰ سال سن به بالا سن دارند، گفت: این گروه نیازمند خدمات رفاهی، بهداشتی، امنیت مالی و حمایت های اجتماعی هستند.

کاظمی&ZWNJ؛ پور ضمن تشریح وضعیت سواد در سالمندان نیز توضیح داد: در سال ۹۵ حدود ۸ میلیون و ۸۰۰ هزار نفر بی&ZWNJ؛ سواد در کشور وجود داشتند و به عبارت دیگر ۱۰ درصد از جمعیت کشور را بیسوادان در بر می&ZWNJ؛ گرفتند. این در حالیست که ۴۵ درصد از بی سوادان کشور ۶۰ سال به بالا هستند و حدود ۴ میلیون نفر را تشکیل می&ZWNJ؛ دهند. از بین این تعداد ۱.۵ میلیون نفر مرد و ۲.۵ میلیون نفر زن هستند.

یک چهارم سالمندان کشور تحت پوشش کمیته امداد هستند
تعداد سالمندان تا سال ۱۴۳۰ ، ۲.۸ برابر می&ZWNJ؛ شود

وی با بیان اینکه بی سوادی سطح مالی، امکانات بهداشتی، آگاهی اجتماعی و سطح رفاه پایین تری را برای افراد به ارمغان می&ZWNJ؛ آورد تصریح کرد: حدود ۱.۵ میلیون سالمند در کشور وجود دارد که تحت پوشش کمیته امداد قرار دارند، به عبارت دیگر از بین جمعیت ۶ تا ۷ میلیونی سالمندان، یک&ZWNJ؛ چهارم تحت پوشش کمیته امداد قرار دارند.

کاظمی پور افزود: پیش&ZWNJ؛ بینی می&ZWNJ؛ شود تا سال ۱۴۳۰ جمعیت ۶ تا ۷ میلیونی سالمندان به ۲۶ میلیون نفر برسد. در حال حاضر حدود ۸.۹ درصد از جمعیت کشور ۶۰ ساله به&ZWNJ؛ بالا هستند که این رقم در سال ۱۴۳۰ به ۲۴.۵ درصد خواهند رسید. جمعیت ایران تا سال ۱۴۳۰ به ۱۱۰ میلیون نفر می&ZWNJ؛ رسد. به عبارت دیگر جمعیت کشور طی ۳۵ سال (۱۴۳۰-۱۳۹۵) ۱.۴ برابر خواهد شد در صورتیکه تعداد سالمندان ۶۰ ساله به بالا ۲.۸ برابر می&ZWNJ؛ شود.

وی با بیان اینکه افزایش تعداد سالمندان در کشور یک پدیده لاجرم است و ربطی به میزان باروری ندارد تصریح کرد: به عبارت دیگر جمعیت واقع در «؛پنجره جمعیتی»؛؛ حال حاضر کشور، زمانی که به ۱۴۳۰ نزدیک شویم به سن سالخوردگی خواهند رسید. در حالی که یک چهارم از سالمندان امروز تحت پوشش کمیته امداد یا سایر نهادهای حمایتی قرار دارند، می&ZWNJ؛ توان پیش&ZWNJ؛ بینی کرد که با افزایش جمعیت سالمندان تعداد افراد تحت پوشش نیز افزایش یابد.

فوت همسر؛ عمده علت «؛تنها زیستی»؛ سالمندان
۹۱ درصد مردان و ۵۴ درصد زنان سالمند متاهل&ZWNJ؛ اند

این جمعیت شناس ضمن تشریح وضعیت تاهل سالمندان نیز توضیح داد: در حال حاضر از میان سالمندان ۶۰ سال به بالا ۹۱ درصد از مردان و ۵۴ درصد زنان متاهل و دارای همسر هستند. مهمترین دلیل تنها زیستی سالمندان نیز به علت فوت همسر است و تنها ۱.۴ درصد به دلیل طلاق، بدون همسر هستند.

کاظمی پور با بیان اینکه ۸.۵ درصد از ۲۴ میلیون خانوار کشور در سال ۹۵ یک نفره بودند، به تشریح میزان خانوارهای تک نفره در میان سالمندان پرداخت و گفت: حدود پنج میلیون خانوار در کشور هستند که سرپرست آنها بیش از ۶۰ سال سن دارند. همچنین حدود ۲۲ درصد از خانوارهای افراد دارای ۶۰ سال به بالا به صورت یک نفر زندگی می&ZWNJ؛ کنند. به عبارت دیگر این افراد قوم و خویشی ندارند و تنها زندگی می&ZWNJ؛ کنند که در این حالت میزان مشکلات آنها نیز افزوده می&ZWNJ؛ شود و نیاز به مراقبت بیشتری دارند.

وی با بیان اینکه سالمندان معمولاً نیازهای بهداشتی و درمانی بیشتری دارند و بیشتر از سایر گروه های سنی به

بیماری‌های دیابتی، قلبی و عروقی دچار می‌شوند توضیح داد: با وجود افزایش جمعیت سالمندی هرچقدر هم برای آینده و سلامتی این افراد تلاش کنیم با این وجود جویگوی این تعداد از سالمندان نخواهد بود.

سالمندی فعال؛ راه حل افزایش کیفیت زندگی سالمندان است

این جمعیت شناس در ادامه پیشنهاد سالمندی فعال؛ را یکی از راه‌های پرداختن به جمعیت سالمندان و کاهش مشکلات آتی این گروه برای جامعه دانست و گفت: سیاست سالمندی فعال در کشور های دیگر به کار گرفته شده است و به معنای فعالیت در سنین سالمندی نیست بلکه به آن معنا است که زمانی که افراد در سنین فعالیت قرار دارند از آگاهی اجتماعی، شغل، تحصیلات، درآمد، پس انداز و امکانات بهداشتی و رفاهی برخوردار شوند، به طوری که در زمان سالمندی تمکن مالی و سلامت داشته باشند و همچون سالمندان کشورهای توسعه یافته خودشان قادر باشند سهم بیمه شان را پرداخت کرده و از خدمات آن بهره‌مند شوند.

کاظمی‌پور تأکید کرد: باید از سال ها پیش سیاست های سالمندی فعال را آغاز می‌کردیم، این در حالی است که حتی از زمان نوزادی که باید نسبت به تغذیه و سلامت افراد نظارت ویژه شود این بخش مغفول مانده است و وزارت بهداشت نظارت کافی بر وضعیت تغذیه شهروندان را اعمال نمی‌کند.